

Autors: Joaquim Aloy i Bosch, Jordi Basiana i Obradors i Pere Gasol i Pujol. Col·laborador: Ramon Fons i Vilardell

1 LA CONFISCACIÓ DE CAN CRUSELLES A ARTÉS

Document, datat l'agost del 1937 i signat per l'alcalde i els consellers de l'Ajuntament d'Artés, en què es manifesta que la casa-torre de can Cruselles, confiscada des de feia més d'un any, es destinarà a museu local, jardí i espai públic.

Moltes de les confiscacions del temps de guerra es justificaven per l'abandó de la propietat per part dels seus amos: molts, considerats d'ideologia dretana i contrarevolucionària, havien hagut de fugir per por de represàlies.

1

l'Alcalde i Consellers de l'Ajuntament de la vila d'Artés
que sotassinen, manifesten, que:

MARIA CRUSSELLES FAURA, propietaria de la casa-torre
coneuguda per "CAN CRUSELLES" d'aquesta vila i del jardí anexo a la mateixa, considerada com element destacat de dretes, havent abandonat les esmentades casa-torre i jardí, el Comitè Antifeixista local, s'incautà d'ells, incautació que passà després a l'Ajuntament en setembre de 1936, destinant la Corporació la casa-torre a Museu local: i el jardí, a Parc Municipal Públic.

Artés el 25 d'agost de 1937

Pere Rosell
Joaquim Tarrats
Antoni Martínez
Joan Correll
Joan Bertran
Sebastià Creus
Josep Martínez
Lluís Agoramunt

2

Els que sotassinen, JOAN ROVIRO VILAPLANA I TERESA PUIGDOL LLENS, en representació de PRO INFÀNCIA OBRERA, associació domiliada a Manresa, carrer Plaça de l'OM, núm 6, acudeixen a la Comissió de Responsabilitat i exposen:

Que havent-se incautat del pis primer de la finca núm 6 de la Plaça de l'OM, d'aquesta ciutat, en nom i representació de l'entitat que representem degudament autoritzats, pis primer que era propietat, com tota la finca, de JOAN GALLIFA, element manifesta i declarant facioles, segons acord el Comitè Antifeixista de la Comarca, es declaren part interessada en l'apropiació definitiva de la finca esmentada en allò que es refereix al pis primer, després d'administració de Joan Gallifa, així com del mobiliari existent, conjuntament amb l'automòbil B. 32.664, marca Ruby.

Aquesta finca, mobiliari i automòbil van ésser incautats legalment segons nota que obre en poder nostre, el mes d'agost del 1936, per tal de destinar-ho al servei de la institució i assistència social a infants orfes de guerra d'acord amb les regles que tenim establertes.

Actualment el pis i mobiliari serveix per oficines de la nostra institució que munta una residència permanent d'infants refugiats de les zones de guerra i l'automòbil presta el servei de proveïment a la dita residència llunyada del centre i nucli principal de la ciutat, uns vuit quilòmetres.

Per tot això exposat,

A la Comissió, demanem que vulgueu tenir per presentada questa instància en temps i forma i previ els tràmits corresponents, recordiu la inscripció definitiva del pis primer de la finca, número 6, de la Plaça de l'OM, de Manresa, i de l'automòbil matrícula B. 32.664, a favor de PRO INFÀNCIA OBRERA que representem.

Així ho esperem. Manresa, 15 de setembre de 1937. President de la Comissió de Responsabilitat S. Barcelona.

President de la Comissió de Responsabilitat S. Barcelona.

2 LES PROPIETATS DE JOAN GALLIFA, CONFISCACDES. Aquest document localitzat a l'Arxiu de Salamanca, datat el setembre del 1937, és un escrit de l'associació Pro Infància Obrera en què demana la legalització de la confiscació que s'havia fet de la finca propietat de Joan Gallifa a la Plana de l'Om, al centre de Manresa, així com del seu mobiliari i automòbil, per tal de destinar-ho tot plegat a "l'assistència social a infants orfes de guerra". L'associació La Llar de l'Infant, de Pro Infància Obrera, s'havia creat a Manresa el setembre del 1936 per tal d'acollir els fills dels milicians del Bages que lluitaven al front i dels que hi havien mort. A la pràctica, però, realitzà sobretot una tasca d'ajut als refugiats de guerra que arribaven al Bages procedents de diversos punts d'Espanya. La llar estava situada al poble de Rajadell, en els terrenys de la masia la Noguera (actualment Can Pressegué), coneuguda també amb el nom de torre d'en Gallifa. Aquesta finca havia estat confiscada també al mateix Joan Gallifa, un dels industrials més importants de la comarca, i en un altre document se'n formalitzava la legalització.

PAPERS DE LA REPÚBLICA EN TEMPS DE GUERRA (1936-1939)

Confiscacions i col·lectivitzacions

Com a conseqüència dels fets revolucionaris del 19 de juliol del 1936, les confiscacions es prodigaren arreu de Catalunya, sota la pressió de sindicats i forces d'esquerres, i afectaren sobretot les institucions religioses, els centres polítics dretans i els seus respectius mitjans de comunicació. En aquesta conjuntura, les autoritats republicanes hagueren de legalitzar aquesta situació de fet, mitjançant un decret de la Generalitat del 12 de gener del 1937.

En aquelles circumstàncies abundaren també les confiscacions de les propietats de les persones considerades desafectes al règim republicà "i a la revolució".

En el desgavell de les primeres setmanes de guerra hi hagué moltes confiscacions imposades de manera abusiva: es donaren casos de milicians que, actuant sovint pel seu compte, s'apropiaren, mitjançant coacció, béns d'altres persones, simplement *requisant-los* per no tornar-los mai més. A mesura que aquesta situació s'anà més o menys normalitzant i les autoritats republicanes recuperaren el control, alguns dels afectats denunciaren aquests fets al Consell Municipal, el qual procurà solucionar els casos que no eren irreversibles.

El fracàs de la insurrecció militar a Catalunya va provocar, com hem vist, un buit de poder que va afavorir l'aplicació espontània de mètodes revolucionaris en el camp econòmic i social. Quan, després d'uns dies de vaga general, els obrers catalans van tornar a la feina, es van trobar

que molts empresaris, gerents i càrrecs directius de les indústries havien hagut de fugir o amagar-se per por de represàlies, en un context d'assassinats i desordres públics. I els que quedaven estaven disposats a qualsevol concessió davant les exigències dels sindicats, que –amb un predomini clar de la CNT– veien que havia arribat el moment pel qual havien lluitat tant temps: dur a terme la transformació revolucionària de la societat, que havia de ser igualitària i sense privilegis de classe.

A més, la necessitat de posar en marxa una altra vegada la producció també va afavorir que els obrers es fessin càrrec de les empreses; així s'iniciava el procés conegut amb el nom de col·lectivitzacions: la propietat de l'empresa passava a mans dels treballadors (és a dir, de la col·lectivitat), que la dirigien amb mètodes d'autogestió.

A l'hora de valorar l'eficàcia de les col·lectivitzacions cal recordar que van sorgir espontàniament, des de les bases sindicals (sobretot de les de la CNT, majoritària dins el proletariat català), sense esperar, en moltes ocasions, les directrius dels òrgans superiors del sindicat. Per aquest motiu, a banda de la desorganització inicial, hi va haver diferències en els procediments segons les empreses o sectors, i va saltar, en general, una planificació a llarg termini. També és cert que les circumstàncies cada cop més difícils de la guerra van dificultar el desenvolupament d'aquest intent revolucionari de transformació social, que la victòria franquista va liquidar totalment.

Múltiples confiscacions, fruit d'una època revolucionària

1

GENERALITAT DE CATALUNYA
Comissió de Responsabilitat
1 OCT 1937
REGISTRE D'ENTRADA
Nº 4112

4029

El que sotasigna, FRANCESC VINYALS SORICUERA, en representació de la U.G.T., de Manresa, compareix davant la Comissió de Responsabilitat i diu:

Que a conseqüència de la Revolució escalada per la provocació de la sublevació militar-fascista, aquesta entitat hagué d'incautar-se provisionalment i ocupar la finca nº 15 del carrer Salmerón, de Manresa, ocupat aquella data per la Congregació de Nostra Dona de l'Ensenyança.

I com sigui que és de tot punt indispensable seguir ocupant l'edifici immoble per a desenvolupar la tasca social que exigeixen actualment les circumstàncies per al triomf de la classe proletària,

SOL·LICITA els hi sigui legalitzada l'ocupació temporal i en tot cas la incautació de la referida finca, comprometent-se a satisfacer les despeses totals de l'immoble siix com també a realitzar pel seu compte i pagament aquelles obres que s'hagin de realitzar, quan les necessitats ho exigeixin.

Manresa, 24 de juny del 1937.

Santpedor

Francisco Vinyals Soricuera

*U.G.T.
MANRESA*

6269-X

2

1933
Conselleria de Finances de la Generalitat de Catalunya
Comissió de Responsabilitat

369

D'acord amb el Decret 10 del Biuri Oficial i tanca d'acord amb l'ordre, 12 del mateix, hem de detallar, que l'immoble apropiat del Partit Socialista Unificat de Catalunya, a l'avinguda Carretera de Vic nº 20 ex-Convent dels Infants. X 7000. Interessa fer constar que la apropiació del mateix, es destinada una part del mateix a Secretaries del P.S.U.C. secretaries a les J.S.U.C. i Secretaries per la U.G.T. han de construir.

Emplau den present que'l P.S.U.C. i U.G.T. i est instal·lada una escola en la qual hi nascien 150 infants.

Les obres efectuades solament son un peu que ja estan conegudes i que les continuem amb les operacions feites, per mitjà de seccions de la U.G.T. i Partit S.U.C.

La incautació dels edificis immobles fou feta arran dels esdeveniments del 19 de juliol tota vegada que també havia quedat vacant es per aquest motiu que procedirem a l'amençada incautació.

1.- Hem constat que aquest local, solament pot utilitzar-se, per aquesta destinació que li han donat.

2.- Les Aules apropiades per escola i que reuneixen les devides condicions, solament, si poden destinjar 250 infants.

3.- Li tenim present que nosaltres ja hi tenim 150 infants esclipsos, ens aconseguem aquest nombre que segurament està al complet, molt prou.

4.- Venem que li hem donat a l'edifici apropiació tanca la utilitat necessària.

C A R A C T E R I S T I Q U E S

Edifici consta de planta baixa, primer pis i terrat, formant el de l'edifici 1 més la llarg i 1 més a cada costat, formant una U l'escola en el bell mig que dona més als passadissos, i es pot passar a l'edifici adjacents per portes que son utilitzades per a recreacions, i les sales grans son utilitzades per acoles, que són algunes sala gran canalla de classe, l'hem destinat a la classe, aquelles grans troba l'emplaçament i característiques de l'edifici esmentat, esperem donarca cura i legalitzar aquesta apropiació.

Visquen molts anys en te de la causa anti-fascista.

3

EXPOSICIÓ DE FETS

GENERALITAT
Comissió de Responsabilitat
30 JUN 1937
REGISTRE D'ENTRADA
Nº 2210

Amb motiu de l'alegement militar-fascista del 19 de juliol de l'any passat y de la escalofriant victòria obtinguda pel poble treballador i revolucionari, els sindicats adherit a la Confederació Nacional del Treball van prendre un volumen pocós i segades consegut, com els va acordar als diversos organismes sindicals, i política d'estatua i revolucionària.

Fins a llavors i per efecte de les contínuas repressions i dificultats que s'oposen a l'normal desenvolupament dels nostres sindicats i consecutius de la lluita intensa que portava a cap contra la burgesia i la reacció per la nostra central sindical CGT, la situació econòmica dels mateixos era precària i, per tant, els sindicats-sindicats sovint havien sempre, i eren en aquell moment més que mai, completament inadequats i insuficients. Com els nostres sindicats es troben també molts dels altres organismes antifeixistes.

Es per això que en el Comitè Revolucionari Antifeixista local es planteja, a mitjan d'agost de l'any passat, la necessitat de donar a tots els organismes que participaven en la lluita antifeixista estatuts apropiats segons la importància numèrica dels sindicats que hi havien facultat, doncs que els magnífics locals que fins allí venia sempre havien ocupat religiosos o individus de tendència reactionària estaven desocupats al fugir o disidents estaven en forma precipitada i consecutiva dels fets advenuts.

Amb motiu d'això, a l'organització Confederal li va haver concedit un magnífic local, conegut per "els Germans", al carrer dels Esquilets d'aquesta ciutat, edifici de nova planta que havia estat destinat a aules dels Maristes, i que, i a requeriment del Conseller de Cultura del Consell Municipal que el volia destinar no solament a acoles, verem deixar aquest local per passar a ocupar el Consell Municipal amb els números 45 i 46 del carrer d'en Guimerà, cedit pel Consell Municipal amb el compromís de fer-hi algunes obres que maneguen per estar en condicions d'omplir les necessitats de la nostra organització.

Ha d'aleshores -ultima d'octubre de l'any passat- que els nostres sindicats (no tots, doncs encara no estan desbudes les obres) ocupen l'edifici, i

La qual cosa acreditarem, als efectes oportuns, a

Manresa, de _____ de 1937

Per la Federació Local de sindicats de la C.N.T.

E. Martínez

4

A LA COMISSIÓ DE RESPONSABILITATS

El que sotasigna Antoni Coldeforn Claret en representació de la U.G.T. demàdieu en aquesta vila compareix davant la Comissió de Responsabilitats i diu:

Que a conseqüència de la Revolució escalada per la provocació militar-fascista, aquesta entitat va tindre de incautarse provisionalment i ocupar el col·legi de les Heres nos Carmelites propietat de les mateixas.

I com sigui que es de tot punt indispensable seguir ocupant l'edifici immoble per a desenvolupar la tasca social que existeixen actualment les circumstàncies actuals per al triomf de la classe proletària,

SOL·LICITA els sigui legalitzada l'ocupació temporal i en tot cas l'incautació de la referida finca, comprometent-se a satisfacer les despeses totals del immoble, siix com també a realitzar pel seu compte i pagament aquelles obres que s'hagin de realitzar, quan les necessitats ho exigeixin.

Graner de Bages 26 de juny del 1937

Antoni Coldeforn

5

GENERALITAT
CORPORACIÓ MUNICIPAL
CARRER DELS ESQUILETS
ARTÈS
DEPARTAMENT DE GURUZIAL I INTERIOR
11 DES 1936
REGISTRE D'ENTRADA
GENERAL N.º 9338

En una sessió ordinaria d'aquesta Corporació Municipal el Partit Obrer d'Unificació Marxista presentà una proposició demanant que l'Ajuntament s'incautés seguidament de totes les cases i solars existents en aquesta població i el seu terme.

A aquesta proposició presenta el Partit Socialista Unificat de Catalunya una contra-proposició similar a la anterior però en caràcter transitori.

Però a tot això, la Unió de Rabassaires i l'Esquerra manifestan que no estan conformes amb cap de les dues proposicions allegant que tractant-se d'un assumpte de tanta envergadura s'hauria de esperar-se que el Govern de la Generalitat de Catalunya disposés sobre aquest particular.

I com sigui que el planteixement d'aquest assumpte podria portar unes disidències de lamentables resultats entre les Organitzacions

Sindicals d'aquesta població la Alcaldia que sotasigna vetllant per a que no s'arribi a una tal situació ha acordat posar-vos-ho en el vostre coneixement a fi de que se serviu treuren del dupte disposant lo que millor sigui procedent en justícia, qual cosa suplico sigui resolt prontament a l'objecte d'evitar noves discussions, quasi sempre de mal resultat.

Visquen molts anys.

Artes a 10 de desembre de 1936.

L'Alcalde.

Lluís Bosch

Barcelona.

LEGALITZACIÓ DE LES CONFISCACIONS

Els documents que s'adjunten, trobats a l'Arxiu de Salamanca, responden a la sol·licitud de formalització oficial de confiscacions realitzades durant l'estiu del 1936. Aquest tipus de decomisos tenien també un rerefons econòmic i social davant els creixents problemes financers municipals i la manca d'estatges per a tothom, en especial per atendre el creixent nombre de refugiats de guerra.

Així, la sessió municipal del 16 de desembre del 1937 declarava "faccoses" –cosa que comportava la confiscació de les seves propietats– les següents persones, la major part de les quals absents de la ciutat per motius de seguretat: Joaquim d'Argullol Vilarasau, Ignasi Altimiras Codina, Marià Batllés, Ramon Boixer, Manel Carreras, Francesc Escardivol, Ramon Duran Canal, Joan Gallifa Soler, Lluís Vinas Guix, Josep Bigata Corrons, Josep Portabella d'Argullol, Manuel Oms de Prat, Maria Canongia Rosal, Antoni Canal de Duran, Miquel Trapé i Teresa Cornet, Antoni Serrallonga Mora i Enriqueta Masana vídua de Torrente (mare de Bonaventura Torrente, que com va esmentar al capítol 3 – treballava a les oficines de la Delegació para la Recuperación de Documentos).

L'interès de les autoritats franquistes per aquests documents espoliats a les entitats i particulars era obtenir qualsevol informació referent a persones que d'alguna manera haguessin tingut alguna relació amb la revolució de cara a la seva posterior repressió. Haver participat en algun fet revolucionari, encara que hagués estat de manera pacífica, era motiu suficient per rebre sancions duríssimes – pena de mort inclosa – per part del govern franquista.

1 CONFISCACIÓ DE L'ANTIC CONVENT DE SANT FRANCESC

Sol·licitud de legalització de l'ocupació per part de la UGT de l'antic convent de Sant Francesc de Manresa, "ocupat aquella data per la Congregació de Nostra Dona de l'Ensenyança". En aquest mateix edifici s'instal·là, anys després d'acabada la guerra, l'escola Badia-Solé, i actualment hi ha el centre educatiu Joviat.

2 CONFISCACIÓ DE L'ANTIC CONVENT DELS INFANTS DE MANRESA

En aquest document del gener del 1937, el PSUC justifica la confiscació de l'antic convent dels Infants, situat a la carretera de Vic, per destinar-lo a secretaries del PSUC, de les Joventuts Socialistes i de la UGT. També es fa constar que, a l'edifici dels Infants, el PSUC i la UGT hi tenen "instal·lada una escola en la qual hi assisteixen 150 infants".

3 OCUPACIÓ D'UN LOCAL PER PART DE LA CNT

Aquest document del juny del 1937 és l'acreditació del local del carrer d'Angel Guimerà núm. 18-50 de Manresa per part de la CNT, que havia ocupat aquest immoble. Aquesta central sindical, just a l'inici de la guerra, havia pres possessió del local dels Germans de les Escoles Cristianes ("els Germans"), situat al carrer dels Esquilets, però el va haver de deixar més tard a requeriment del regidor de Cultura, que el volia destinar de nou a ensenyament. El 1938 es va habilitar com a hospital de sang. Emilia Martínez, com a secretaria de la Federació Local de Sindicats de la CNT, és qui signa el document.

4 CONFISCACIÓ AL POBLE DE GRANER DE BAGES (SANTPEDOR)

Document del juny del 1937, de la UGT de Santpedor, en què sol·licita formalitzar la confiscació del "col·legi de les Germanes Carmelites propietat de les mateixas (sic)". El nom de Graner de Bages és el que tingue el poble de Santpedor durant la guerra.

5 DESACORD CONFISCADORA A L'AJUNTAMENT D'ARTÈS

En aquest ofici, del desembre del 1936, es pot constatar el desacord dels partits i sindicats de la corporació municipal d'Artés davant el procediment de confiscacions. L'alcalde, Lluís Bosch, demana a la conselleria de Seguretat Interior de la Generalitat de Catalunya instruccions que s'ajustin a drèt respecte a les apropiacions de cases i solars. A l'escrit ja es detecta la picaballa entre el POUM i el PSUC, que va acabar pocs mesos després en els cruento Fets de Maig del 1937.

Quan els sants desaparegueren dels pobles i els carrers

Un dels efectes dels fets revolucionaris i de l'onada anticlerical que es produí durant la guerra civil fou el canvi de noms de ciutats, viles i carrers que tenien a veure d'alguna manera amb la religió o amb la monarquia.

A continuació, reproduïm una mostra dels canvis que es feren en les denominacions de diversos municipis catalans i en el nomenclàtor manresà durant el període 1936-1939.

COM ES DEIEN ALGUNS MUNICIPIS DURANT LA GUERRA

NOM ANTERIOR	NOU NOM
Molins de Rei	Molins de Llobregat
Monistrol de Calders	Monistrol de Bages
Els Prats de Rei	Els Prats d'Anoia
Sant Adrià de Besòs	El Pla de Besòs
Sant Andreu de la Barca	Aiguëstoses de Llobregat
Sant Boi de Llobregat	Vilaboi
Sant Boi de Lluçanès	Aurora de Lluçanès
Sant Carles de la Ràpita	La Ràpita dels Alfacs
Sant Celoni	Baix Montseny
Sant Climent de Llobregat	El Cirerer de Llobregat
Sant Cugat del Vallès	Pins del Vallès
Sant Felip de Codines	Codines del Vallès
Sant Feliu Sasserra	Sasserra de Bages
Sant Fost de Campsentelles	Alba del Vallès
Sant Fruitós de Bages	Riudor de Bages
Sant Hilari Sacalm	Fonts de Sacalm
Sant Jaume de Frontanyà	Frontanyà de Roca
Sant Joan de Vilatorrada	Vilatorrada de Cardener
Sant Joan Despí	El Pi de Llobregat
Sant Martí de Sesgueioles	Sesgueioles
Sant Martí de Tous	Tous d'Anoia
Sant Mateu de Bages	Bages d'en Selvès
Sant Pere de Ribes	Ribes del Penedès
Sant Pere de Torelló	Bellserrat
Sant Pere de Vilamajor	La Força
Sant Pere Sallavinera	Sallavinera d'Anoia
Sant Quintí de Mediona	Aiguësbones
Sant Salvador de Guardiola	Guardiola de Bages
Sant Vicenç de Castellet	Castellet de Llobregat
Sant Vicenç dels Horts	Horts de Llobregat
Santa Coloma de Cervelló	Pinedes de Llobregat
Santa Coloma de Gramenet	Gramenet de Besòs
Santa Cristina d'Aro	Riudaura d'Aro
Santa Margarida de Montbui	Aiguësbones de Montbui
Santa Maria de Merlès	Merlès
Santa Maria d'Oló	Oló
Santa Susanna	Montagut de Mar
Santpedor	Graner de Bages

PROPER CAPÍTOL:

Les indústries de guerra manresanes
Durant el conflicte bèl·lic diverses fàbriques i tallers de Manresa van ser reconvertis en indústries de guerra i van passar a produir material militar de diferents tipus. Veurem alguns documents, arxivats a Salamanca, que en parlen.

EL REVOLUCIONARI NOMENCLÀTOR DE MANRESA

Aquests són els canvis de noms de carrers que es feren durant el temps de la guerra a Manresa:

NOM ANTERIOR	NOU NOM	EXPLICACIÓ NOU NOM
Arcs de Santa Llúcia	Arcs	Rafael Campalans. Fundador de la Unió Socialista de Catalunya
Baixada del Carme	Fraternitat	Pensador, periodista i polític català
Baixada del Pòpul	Baixada del Poble	Francesc Ascaso. Fundador de la FAI, mort el 19 de juliol del 1936
Beat Pagès	Tortosa i Cabrera	Amadeu Colldeorns. Membre d'Estat Català, mort el 19 de juliol del 1936
Bisbe	Pau	6 d'octubre del 1934. Data de proclamació de l'Estat Català per part de Lluís Companys
Canonge Montanyà	Campalans	Líder anarquista, mort el novembre del 1936 defensant Madrid
Canonge Mulet	Peius Gener	José Nakens. Republicà anticlerical
Caputxins	Ascaso	Jaume Compte. Dirigent d'Estat Català Partit Proletari, mort durant els fets del 6 d'Octubre del 1934
Cardenal Lluch	Colldeorns	Alcalde de Manresa i conseller de Governació de la Generalitat
Carme	6 d'Octubre.	Francesc Layret. Advocat laboralista, assassinat el 1930
Carretera de Vic	Avinguda de Bonaventura Durruti	Treballador de la Pirelli mort al front de guerra
Cova	Nakens	Dibuixant, músic i escriptor català
Llum	Compte	En honor dels soldats de la República
Muralla de Sant Domènec	Joan Selvés i Carrer	Data del fracàs de la sublevació militar a Catalunya, el 1936
Muralla de Sant Francesc	Layret	País que ajudà desinteressadament a la República
Nou de Santa Clara	Aragó	Francesc Arin era membre del Partit Sindicalista
Passeig de Pere III	Passeig de Manuel Ruiz Cintas	Heroiques Brigades Internacionals (a partir del novembre del 1938)
Plaça d'en Creus	Apel·les Mestres	Les Brigades Internacionals eren unitats militars formades per voluntaris estrangers que lluitaren al costat de la República
Plaça de l'Om	Plaça del Combatent	Progrés
Plaça de Sant Ignasi	19 de juliol	Carlota de Mena
Plaça de Valldaura	Plaça de Mèxic	Obrer manresà. Sindicalista de la UGT. Assassinat poc abans dels Trets de Maig del 1937
Plaça dels Infants	Francesc Arin (del març del 1937 al novembre del 1938)	Francesc Casas Sala. Polític manresà. Diputat d'Izquierda Republicana per Castelló. Afusellat per la Guàrdia Civil durant la guerra
Predicadors	Progrés	Iluís Bello y Trompeta. Periodista i diputat madrileny que defensà amb gran fermesa l'Estatut de Catalunya
Prolongació del carrer de Guimerà	Avinguda Komsomol	Nicolás Salmerón. Presidí durant un breu temps la primera República espanyola (1873)
Sabateria	Carlota de Mena	Josep Sunyol i Garriga. Diputat d'ERC al Congrés. President del Barça. Afusellat el 1936 en zona franquista
Sesgueioles	Saclosa	Aviador republicà mort al Front d'Aragó
Tous d'Anoia	Sant Andreu	Filosof, polític i economista alemany (1818-1883), s'implicà en el moviment obrer de la seva època i elaborà, a través d'obres com "El Capital", les bases teòriques (socialisme o marxisme) del que havia de ser, segons ell, la revolució proletària
Bages d'en Selvès	Sant Bartomeu	Luis de Sirval, periodista madrileny mort per un militar a Oviedo, l'octubre del 1934
Ribes del Penedès	Sant Benet	Jaume Carner i Romeu. Nacionalista d'esquerra. Ministre de Finances durant la República
Bellserrat	Sant Francesc	Francesc Ferrer i Guàrdia. Pedagog, fundador de l'Escola Moderna. Afusellat després dels fets de la Setmana Tràgica
La Força	Sant Fructuós	Narcís Monturiol. Inventor i polític republicà
Sallavinera d'Anoia	Sant Joan d'en Coll	16 de febrer del 1936. Data de les eleccions a Corts guanyades pel Front Popular
Aiguësbones	Sant Josep	Josep Esteve i Seguí. Farmacèutic, escriptor i folklorista manresà
Guardiola de Bages	Sant Llorenç de Brindisi	Antoni Fontbernat. Polític català mort durant la revolta del 19 de juliol del 1936
Castellet de Llobregat	Alferes Cabré	Salvador Seguí i Rubinat. Dirigent anarcosindicalista conegut per "El noi del Sucre". Assassinat el 1923
Horts de Llobregat	Catalunya	Valentí Almirall. Polític federalista i escriptor
Pinedes de Llobregat	Marx	Ignasi Iglesias. Autor teatral
Gramenet de Besòs	Sant Marc	Pere Secases. Regidor republicà socialista de l'Ajuntament manresà a començament de segle XX
Riudaura d'Aro	Sant Maurici	President del Bloc Obrer i Camperol i secretari general del POUM. Durant la guerra es cregué que havia estat mort pels franquistes, ja que es trobava a Galícia en el moment de l'aixecament militar
Aiguësbones de Montbui	Sant Miquel	Miquel i Josep Badia i Capell, militants d'Estat Català, assassinats per pistolers de la FAI l'abril del 1936
Merlès	Sant Pan	Hi col·labora: Generalitat de Catalunya
Oló	Sant Salvador	Departament de Relacions Institucionals i Participació
Montagut de Mar	Sant Tomàs	Programa per al Memorial Democràtic
Graner de Bages	Santa Agnès	
	Santa Caterina	
	Santa Llúcia	
	València	
	Seguí i Rubinat	
	Almirall	
	Dramaturg Iglesias	
	Secases	
	Joaquim Maurín	
	Germans Badia	